

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ МЕДИЦИНИ
Topical Issues of Theoretical and Clinical Medicine

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
V Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених
(м. Суми, 20-21 квітня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

АСОЦІАЦІЯ K121Q ПОЛІМОРФІЗМУ ГЕНА *ENPP1* З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ 2-ГО ТИПУ У ХВОРИХ ІЗ НАЯВНИМ ЧИ ВІДСУТІМ ОЖИРІННЯМ

Марченко І.В., Ганін Д.В., Зарва А.О.

Науковий керівник: д.б.н., проф. Гарбузова В.Ю.

Сумський державний університет, кафедра фізіології та патофізіології з курсом медичної біології

Вступ. Серед генетичних чинників важливе значення у розвитку цукрового діабету (ЦД) 2-го типу та ожиріння мають поліморфні варіанти гена ектонуклеотид пірофосфатази/фосфодіестерази 1 (*ENPP1*), фермент, що взаємодіє з α -субодиницею рецептора інсуліну та інгібує наступну передачу сигналу інсуліну, за рахунок зменшення аутофосфорилування β -субодиниць. Протеїн кодується однойменним геном, що міститься у 6-й (6q22–23q) хромосомі, має 25 екзонів і 24 інтрони. Його мутації часто призводять до інсулінорезистентності.

Мета дослідження – вивчити асоціацію K121Q поліморфізму гена *ENPP1* з розвитком ожиріння у хворих із ЦД 2-го типу.

Матеріали і методи дослідження. Поліморфізм K121Q гена *ENPP1* визначали методом полімеразної ланцюгової реакції з наступним аналізом довжини рестрикційних фрагментів при виділенні їх шляхом електрофорезу в агарозному гелі.

Результати наших досліджень по визначенню поліморфізму K121Q гена *ENPP1* у 163 хворих із цукровим діабетом з наявним чи відсутнім супутнім ожирінням в анамнезі продемонстрували, що немає асоціації між досліджуваним одонуклеотидним поліморфізмом та виникненням ожиріння у хворих із ЦД 2-го типу ($\chi^2 = 2,328$; $P = 0,127$). Аналіз даних генотипування виявив, що у пацієнтів із ЦД 2-го типу, які страждали на ожиріння, співвідношення гомозигот за основним алелем (K/K) і носіїв мінорного алеля (K/Q+Q/Q) становило 36,8 і 49,1 %, тоді як у пацієнтів без ожиріння ці показники дорівнювали 69,8 і 30,2% відповідно.

Висновки. Не виявлено асоціації між досліджуваним K121Q поліморфізмом гена *ENPP1* та виникненням ожиріння у хворих із ЦД 2-го типу.

СПАДКОВІСТЬ, ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР У РОЗВИТКУ ТИРЕОЇДИТУ ХАШИМОТО

Мельниченко К.С.

Науковий керівник: д.б.н., доц. Михайлова Т.І.

Сумський державний університет, кафедра фізіології та патофізіології з курсом медичної біології

Актуальність. Зараз 4 % українців мають проблеми саме з щитовидною залозою, де важливу роль відіграє спадковість, а саме – тиреоїдит Хашимото. Це захворювання аутоімунного генезу, що має запальний характер. У клітинах ендокринних залоз відбуваються специфічні морфологічні зміни які мають різний ступінь вираженості в організмі. Іншими причинами захворювання можуть бути інфекційні захворювання, травми щитовидної залози, запальні процеси та погані умови навколишнього середовища, які пов'язані з ростом рівня радіації і викликають перші ознаки тиреоїдиту.

Мета дослідження. Вивчення спадковості у розвитку тиреоїдиту Хашимото та етіологічних чинників, які ушкоджують гістогематичний гематотиреоїдний бар'єр.

Матеріали та методи. У даній роботі був проведений аналіз наукової літератури щодо ролі спадковості та генів, які спричинюють розвиток тиреоїдиту Хашимото, використані пошукові бази Google Scholar, Pub Med.

Результати. Посилаючись на вже відомі дані ми провели дослідження, завданням якого було з'ясувати спадковість цього захворювання. У дослідженні взяли участь близько 30 жінок у віці від 30 до 50 років. Оцінка результатів була проведена з наукової точки зору. Наші дослідження показали, що у жінок були знайдені гени, які обумовлюють розвиток

захворювання, а у крові виявлені порушення рівня гормонів. У 50% жінок, які страждають на аутоімунний тиреоїдит є родичі у яких спостерігаються циркулюючі антитіла до щитовидної залози. Також ми з'ясували, що тиреоїдит Хашимото асоціюється наявністю в HLA-фенотипі антигену DR5. У людському організмі знаходяться такі антигени: тироглобулін та мікросоми на які розвивається імунна відповідь при хворобі.

Висновок. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що частіше хворіють жінки у яких наявні гени, що обумовлюють розвиток захворювання, а також наявність в HLA-фенотипі антигену DR5.

ОЦІНКА ЗВ'ЯЗКУ Lys198Asn АЛЕЛЬНИХ ВАРІАНТІВ ГЕНА EDN1 З ІШЕМІЧНИМ АТЕРОТРОМБОТИЧНИМ ІНСУЛЬТОМ У КУРЦІВ ТА ОСІБ, ЩО НЕ КУРЯТЬ

Олешко Т.Б., Свириденко Д.Ю.

Науковий керівник: д.б.н., проф. Гарбузова В.Ю.

*Сумський державний університет, кафедра фізіології і патофізіології
з курсом медичної біології*

Актуальність. Одним із основних факторів ризику серцево-судинних захворювань, у тому числі й інсульту є куріння. У патогенезі ІАТІ провідну роль відіграє ендотеліальна дисфункція, що характеризується дисбалансом впливів ендотелійзалежних вазоконстрикторів і вазодилататорів, що ймовірно є результатом сукупної дії компонентів тютюну. В останні роки великої актуальності набуло виявлення генів-кандидатів, залучених у патогенетичні механізми розвитку захворювань у пацієнтів з різними факторами ризику і курінням зокрема. Саме таким є ген ендотеліну-1 (*EDN1*).

Мета. Провести аналіз зв'язку Lys198Asn поліморфізму гена *EDN1* з розвитком ІАТІ у курців та осіб, що не курять.

Матеріали і методи. Для дослідження використано венозну кров 170 хворих з ІАТІ і 124 осіб контрольної групи. Визначення Lys198Asn поліморфізму гена *EDN1* проводили за допомогою методу полімеразної ланцюгової реакції з наступним аналізом довжини рестрикційних фрагментів.

Результати. Встановлено, що співвідношення генотипів Lys/Lys, Lys/Asn і Asn/Asn у групі хворих з ІАТІ становить 48,2; 39,4 і 12,4%, а в контрольній групі – відповідно 63,7; 32,3 і 4,0%. Відмінності в розподілі частот зазначених генотипів між групою хворих з ІАТІ та контрольною групою були статистично достовірними ($P=0,008$ за χ^2 -критерієм). Серед осіб, що не курять достовірного зв'язку між досліджуваним поліморфізмом і розвитком ІАТІ не виявлено ($P = 0,081$). Різниця частот різних варіантів Lys198Asn поліморфізму у осіб, що курять, хворих з ІАТІ та пацієнтів контрольної групи близька до достовірної ($P = 0,052$). Використовуючи метод логістичної регресії було виявлено підвищення ризику розвитку ІАТІ у 3,4 раза у осіб, що не курять і є гомозиготами за мінорним алелем ($P = 0,041$; OR = 3,379).

Висновки. Поліморфізм Lys198Asn гена *EDN1* асоційований з розвитком ішемічного атеротромботичного інсульту. У осіб, що не курять та є носіями Asn/Asn генотипу ризик розвитку ІАТІ більший у 3,4 раза порівняно з гомозиготами за основним алелем.

РОЗПОДІЛ АЛЕЛЬНИХ ВАРІАНТІВ ГЕНА EDNRA ЗА С+70G ПОЛІМОРФІЗМОМ У ХВОРИХ З ІШЕМІЧНИМ АТЕРОТРОМБОТИЧНИМ ІНСУЛЬТОМ ЗАЛЕЖНО ВІД ВЕЛИЧИНИ ІНДЕКСУ МАСИ ТІЛА

Олешко Т.Б., Юрченко В.С., Свириденко Д.Ю.

Науковий керівник: д.б.н., проф. Гарбузова В.Ю.

*Сумський державний університет, кафедра фізіології і патофізіології
з курсом медичної біології*

Актуальність. Ендотеліновий рецептор типу А (*EDNRA*) є однією з ключових ланок, від якої залежить розвиток багатьох серцево-судинних захворювань та ішемічного